خبر

سفر نماینده بان کی‌مون به تهران برای رایزنی درباره لبنان

یک مقام وزارت خارجه ایران از سفر نماینده ویژه بان کی‌مون، دبیرکل سازمان ملل، به تهران خبر داد و محور این سفر را رایزنی درباره رئیس‌جمهوری آینده لبنان اعلام کرد. به گزارش ایسنا، این مقام آگاه در وزارت امور خارجه ایران با اعلام این مطلب اظهار کرد: «سفر دبیرکل بلامبلی، نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل به تهران هفته آینده صورت می‌گیرد و این سفر با محوریت لبنان و منطقه است.» دیپلمات‌های لبنانی اعلام کردند یک روز پس از سفر معاون وزیر خارجه ایران به عربستان، بلامبلی در چارچوب تکمیل ماموریتش که از نیویورک، واشنگتن و پاریس آغاز شده است به ریاض سفر کرده بود. این دیپلمات‌ها افزودند: «سفر نماینده ویژه سازمان ملل تلاشی در جهت ایجاد فرصت برای تعیین رئیس‌جمهوری لبنان در سایه شکافی است که قبلا در این باره بین ایران و عربستان وجود داشته است.»

دیپلماسی

مثلث شرقی رهاورد تحریم‌های غربی

تحریم‌هایی که این روزها از سوی دولت‌های غربی علیه روسیه اعمال می‌شود، ناگزیر، این قدرت منطقه‌ای را به سوی جست‌وجوی شرکای قابل اعتماد در آسیا سوق می‌دهد. روسیه طی ماه‌های اخیر تمایل بیشتری برای پیمان‌های اقتصادی در شرق از خود نشان داده است که این تغییر موضع می‌تواند به تشکیل یک ژئوپولتیک تازه در دنیا منجر شود. هرچه ایران، چین و روسیه بیشتر در کوره روابط بلندمدت می‌دمند، این ژئوپولتیک تازه به واقعیت نزدیک‌تر می‌شود.

یکی از آخرین نمونه‌های این روابط مستحکم، قرارداد نفتی‌ای است که بین ایران و روسیه منعقد شد؛ قراردادی که همکاری دو کشور در زمینه نفت و گاز را در کنار تبادلات اقتصادی افزایش می‌دهد. یکی از اهداف درنظرگرفته شده برای این قرارداد، کمک روسیه برای بهبود زیرساخت‌های انرژی ایران از طریق خرید نفت و گاز این کشور؛ همچنین رفع نیازهای وارداتی کالا مانند گندم، چرم و گوشت برای ایران است. قرار است مذاکرات نهایی درباره این قرارداد ۹ و ۱۰ سپتامبر (۱۸ و ۱۹ شهریور) در تهران با موضوع جزئیات قرارداد توسط کمیسیون همکاری‌های مشترک دو کشور انجام شود.

روابط میان ایران و روسیه فراز و نشیب‌های زیادی را طی سالیان طولانی تجربه کرده و با نوسان میان همکاری و اختلاف یک رابطه پیچیده را شکل داده است. یکی از اختلافات اساسی میان تهران و مسکو، مساله دریای خزر است که از زمان فروپاشی شوروی تا امروز دیپلماسی دو همسایه را تیره کرده است. (در زمان شوروی سابق طی قراردادهای ۱۹۲۱ (۱۳۰۰) و ۱۹۴۰ (۱۳۲۲) حقوق این دریا میان ایران و شوروی به صورت مشاعی مورد امضا قرار گرفت که معنی دیپلماتیک این واژه در ادبیات بین‌المللی حق ۵۰-۵۰ است، همچنین آخرین توافقات طرفین این دریا را غیرنظامی اعلام می‌کرد.) پس از فروپاشی شوروی در اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۷۰)، تعداد همسایگان خزر از دو به پنج افزایش یافت که در جهت شمال شامل کشورهای روسیه، آذربایجان، قزاقستان و ترکمنستان می‌شود. این پنج کشور از آن روز تا به حال نتوانسته‌اند بر سر یک فرمول مشترک برای استفاده از منابع و حقوق دریای خزر به‌توافق برسند و همین موضوع موجب تیرگی در روابط دوجانبه آنها شده است. دریای خزر دارای منابع نفت و گاز اثبات‌نشده عظیمی است. مساله مهم دیگر که تاثیر منفی در روابط تهران و مسکو داشته، همراهی روس‌ها با قطعنامه‌های صادر شده در یک دهه اخیر بر علیه برنامه هسته‌ای ایران است که ضررهای هنگفتی به اقتصاد ایران وارد ساخته است.

با وجود این، دو کشور همچنان منافع مشترک استراتژیک در منطقه دارند که حمایت از بشار اسد در سوریه برای مبارزه با نیروهای تحت حمایت غرب یکی از این مواضع مشترک استراتژیک است. دیگر زمینه‌ای که روسیه می‌تواند از دوستی با ایران در آن سود ببرد همکاری با ایران و استفاده از نفوذ این کشور در منطقه آسیای میانه و قفقاز به‌منظور بازگرداندن ثبات به این منطقه است. در منطقه قفقاز هسته‌های تروریستی افراطی زیادی فعال هستند که مستقیما و به‌شدت با سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا)، در ارتباط هستند. سیا با استفاده از این هسته‌های مسلح و خشن سعی می‌کند حوزه نفوذ روس‌ها را ناامن کند.

مهم‌ترین عامل عمیق بودن روابط میان ایران و روسیه، ذخایر عظیم نفت و گاز هر دو قدرت است که می‌تواند هم‌پیمانی تهران و مسکو را برای مقابله با تحریم‌های غرب به بالاترین حد خود برساند. ایران چهارمین ذخایر نفت خام شناخته شده روی کره زمین را به همراه دومین ذخایر گاز طبیعی شناخته شده بر این سیاره در آغوش خود دارد و با دارا بودن سومین جمعیت منطقه (خاورمیانه)، از یک اقتدار ذاتی در خاورمیانه برخوردار است. روسیه نیز به لحاظ ذخایر نفتی رتبه هشتم و نخستین رتبه در ذخایر گاز جهان را دارد.

پس از دومین دور تحریم‌های آمریکا و اتحادیه اروپا علیه ایران که در سال ۲۰۱۲-۲۰۱۱ میلادی به وقوع پیوست، روسیه به یکی از مشتریان استراتژیک برای نفت ایران تبدیل شد. اقتصاد نفتی ایران پس از تحریم‌ها آسیب‌های جدی را شاهد بود که برای مثال در سال مالی ۲۰۱۳-۲۰۱۲ صادرات این کشور براساس آمار جهانی چیزی حدود ۶۳ میلیارد دلار بوده که در مقایسه با سال قبل از آن یعنی ۱۱۶میلیارد دلار، ۴۷درصد کاهش نشان می‌دهد. در این شرایط روسیه پیشنهاد ساخت خط‌آهن میان رشت، شهر ساحلی ایران در دریای خزر و باکو، پایتخت جمهوری آذربایجان را مطرح کرده است.

از سوی دیگر تحریم‌هایی که از ماه مارس سال جاری میلادی (فروردین) از سوی غرب علیه روسیه اعلام شده این کشور را بیش از گذشته به سمت آسیا و همکاری در این منطقه رانده است. افزایش تمایل روسیه به تجارت با اعضای بریکس (برزیل، هند، چین، روسیه و آفریقای جنوبی) و پیمان همکاری‌های اقتصادی اوراسیا ازجمله نتایج این تحریم‌هاست. قراردادی که در ماه می(خرداد) میان روسیه و چین بسته شد و از سوی کارشناسان «قرارداد دهه» نام گرفت، یک توافق برای فروش گاز به مدت ۳۰ سال است که ارزش آن بالغ بر ۴۰۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود. در کنار آن ایران و چین یک برنامه برای افزایش مبادلات تجاری به میزان پنج برابر مقدار فعلی آن، تا سال ۲۰۲۴ در دستور کار دارند که رقم مبادلات تجاری دو کشور را به ۲۰۰میلیارد دلار می‌رساند. تهران یکی از بزرگ‌ترین تامین‌کنندگان نیاز نفت خام پکن است که درخواستش هر روز افزایش می‌یابد. چین سپتامبر پارسال توانست ایالات متحده را در خرید نفت خام پشت سرگذاشته و به بزرگ‌ترین شبکه سفارش نفت خام در جهان تبدیل شود.

تداوم این روابط دوستانه و تشکیل مثلث روسیه، ایران و چین می‌تواند موجب شکل‌گیری یک هژمونی تازه در قاره آسیا شود که نفوذ تاریخی انگلو-آمریکایی در جهان را به چالش بکشد.

منبع: مرکز تحقیقات جهانی‌سازی

حشمت‌الله‌فلاحت‌پیشه:

نقش ایران در نگرانی‌های آمریکا کمرنگ می‌شود

محمدرضا احمدی‌نیا

دیپلماسی هسته‌ای ایران که اکنون وارد دهه دوم حیات خود شده است از زمانی‌که دولت یازدهم با شعار تدبیر و امید سکان امور را در دست گرفت تغییرات زیادی در روش‌ها و نتیجه‌ها داشته است. تغییراتی که توافق اولیه ژنو را رقم زدند و اکنون مسیر خود را به‌سوی توافق جامع با کشورهای ۵+۱ طی می‌کند. اما از آنجا که در علوم سیاسی برای تحلیل هر فرآیند و پیش‌بینی آینده باید عوامل مختلف تاثیرگذار در آن فرآیند را درنظر گرفت، وقایع و عواملی که خارج از موضوع اصلی گفت‌وگوها (برنامه هسته‌ای تهران) بر روند آن تاثیر می‌گذارند نیز اهمیت قابل‌توجهی دارند. طی چند ماه گذشته کنش‌ها و واکنش‌های زیادی در جهان و به‌ویژه در منطقه خاورمیانه به‌وقوع پیوسته‌اند که می‌توانند مستقیم یا غیرمستقیم بر فعالیت‌های دیپلماتیک ایران تاثیر داشته باشند. بحران سیاسی- نظامی اوکراین، جنگ‌های داخلی در عراق و سوریه و تغییر فاز در روابط ایران و عربستان سه عامل مهمی هستند که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، همچنین علنی یا پشت پرده، سیاست کشورهای حاضر در مذاکرات هسته‌ای میان ایران و ۵+۱ را درگیر معادلات تازه‌ای می‌کنند. درباره این محاسبات تازه و تاثیر آنها بر مذاکرات پیش رو، با حشمت‌الله فلاحت‌پیشه، نماینده سابق مجلس ایران در دوره‌های هفتم و هشتم که در دوره نمایندگی عضویت کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی و ریاست کمیته روابط خارجی مجلس را برعهده داشته است، گفت‌وگو کردیم. فلاحت‌پیشه که از دانشگاه تربیت مدرس در مقطع دکترای رشته علوم سیاسی فارغ‌التحصیل شده است پس از پایان فعالیت در مجلس هشتم، به تدریس در دانشگاه علامه طباطبایی اشتغال دارد.

■ باتوجه به مناسبات تازه شکل‌گرفته میان ایران و روسیه که در واکنش به اختلافات روسیه و غرب پیش آمده است و قرارداد نفت در برابر کالا میان دوکشور، تا چه اندازه این مناسبات را در آینده مذاکرات هسته‌ای ایران موثر می‌دانید؟

وخامت اوضاع و روابط سیاسی میان روسیه و کشورهای غربی و به‌ویژه آمریکا منجر به شکل گرفتن روابط تازه میان ایران و روسیه با هدف دور زدن تحریم‌ها شده است اما این رفتار یک رفتار پایا و پشتوانه محکم نیست. روس‌ها در گذشته به‌طور معمول روابط خود با کشورهای در حال توسعه مانند ایران را در حاشیه مناسبات‌شان با غرب درنظر گرفته‌اند و بعضا دیده‌ایم که تبانی‌هایی ضدایران صورت گرفته است که نمونه آن رای ضدایران در شورای امنیت سازمان ملل و پنج قطعنامه‌ای است که در این شورا به صورت ناعادلانه درباره ایران تصویب شده است. اکنون ما عکس این روند را می‌بینیم که روس‌ها با ایران قراردادی را امضا می‌کنند که براساس آن ایران می‌تواند روزانه ۵۰۰ هزار بشکه نفت اضافه بفروشد و در ازای آن کالاهایی را از روسیه دریافت کند. البته این قرارداد دقیقا قرارداد نفت در برابر کالا نیست چون اختیاراتی در آن به جمهوری اسلامی ایران داده شده است که منافعی را عاید کشور می‌کند. با این همه معتقدم پیوند زدن مذاکرات ایران و ۵+۱ به روابط تازه‌ای که میان ایران و روسیه شکل گرفته کار درستی نیست چراکه مناسباتی که در مذاکرات ایران و ۵+۱ شکل گرفته است خاص موضوع هسته‌ای است و جمهوری اسلامی باید از فضای مثبتی که شکل گرفته است، بهره ببرد تا از موضوع هسته‌ای تهدیدزدایی شود.

■ قراردادهای حاشیه‌ای تازه مانند تامین مواد غذایی به‌منظور حمایت از روسیه در مقابل تحریم غرب چه تاثیری بر موضوع روسیه در مذاکرات می‌تواند داشته باشد؟

روابط تازه میان ایران و روسیه در جریان یک بحران گذرا شکل گرفته است و البته این همکاری‌ها میان دو کشور محدود هستند ولی این به معنای شکل‌گیری راهبرد مقابله با تحریم میان ایران و روسیه نیست. روس‌ها اصلا نگاه راهبردی به رابطه با ایران ندارند، به همین دلیل هنوز آثار تحریم‌ها علیه ایران وجود دارند. موضوع هسته‌ای ایران موضوعی است که نباید گرفتار روابط پرنوسان روسیه و آمریکا بشود، چون در گذشته جمهوری اسلامی ایران از این نوسانات آسیب دیده است. حتی در دوران جنگ سرد هم این نوسانات به ضرر ایران تمام می‌شد و اکنون هم که روس‌ها در مسیر مقابله با غرب قرار گرفته‌اند، باز چندان به‌نفع ایران تمام نمی‌شود. من معتقدم شاخص‌های جدی‌تری برای آزمودن روس‌ها وجود دارد که می‌توان با استفاده از آنها صداقت روس‌ها را در همراهی با ایران برای مقابله تحریم‌ها آزمود؛ ازجمله پذیرش قطعی ایران در پیمان شانگهای یا پذیرش ایران در گروه بریکس متشکل از کشورهای برزیل، روسیه، هندوستان و آفریقای جنوبی که ۲۴درصد گردش پولی دنیا را در خود دارد و درصورتی‌که ایران بتواند وارد این اتحادیه شود، برتری نسبی برای مقابله با تحریم‌ها پیدا می‌کند. همچنین می‌توان تلاش روس‌ها در شورای امنیت سازمان ملل و همکاری با ایران برای کاهش بار ناعادلانه تحریم‌ها را در این زمره قرار داد. بنابراین معتقدم شاخص و مصادیق بیشتر و جدی‌تری می‌توان برای سنجش نگاه راهبردی روس‌ها به رابطه با ایران پیدا کرد و آنها را باید مورد توجه قرار داد.

■ آیا روسیه از تصمیم دوباره برای فروش سامانه موشکی اس- ۳۰۰ به ایران برای مقابله با غرب استفاده می‌کند؟

رابطه‌ای که اکنون روس‌ها در صدد توسعه آن هستند، در حوزه اقتصادی است چون آنها می‌دانند که در حوزه نظامی، آمریکا و ناتو حساسیت ویژه‌ای روی رابطه ایران و روسیه دارند و از این‌رو تاکنون به هیچ رابطه راهبردی نظامی‌ای با ایران وارد نشده‌اند؛ هرچند به میزانی که روابط روسیه با غرب دچار مشکل شود احتمال استفاده از این ابزار نیز وجود دارد.

■ حال اگر از زاویه مقابل به این پرسش نگاه کنیم این سوال مطرح می‌شود که آیا ایران می‌تواند مانند مناقشه اوکراین، به یک ابزار برای مقابله میان غرب و روسیه تبدیل شود؟

معتقدم که نباید ایران را محور همه مشکلات روسیه و آمریکا بدانیم. میان روسیه و آمریکا مشکلات و مسائل زیادی وجود دارد و از سوی دیگر آمریکا هم امروز با نگرانی‌های جدی‌تری روبه‌رو است که در نتیجه نقش محوری ایران در نگرانی‌های آمریکا روزبه‌روز کمرنگ‌تر می‌شود. آمریکا امروز با افول هژمونی خود در مقابل قدرت‌های نوظهوری مانند چین روبه‌روست و دغدغه حریم کشورهای مشترک‌المنافع در مقابل روس‌ها نمونه‌ای از دغدغه‌های جدی آمریکاست، بنابراین ایران تنها بخشی از دغدغه‌های امروز غرب را تشکیل می‌دهد. با وجود این در ایران بخشی از سیاستمداران و تحلیلگران به «خود هدف‌پنداری» عادت کرده‌اند، در نتیجه ایران را به‌عنوان هدف تعریف می‌کنند و همین خودهدف‌پنداری باعث می‌شود روابط تنگ‌نظرانه دنبال و به تابو تبدیل شوند.

> در ایران بخشی از سیاستمداران و تحلیلگران به «خود هدف‌پنداری» عادت کرده‌اند، در نتیجه ایران را به‌عنوان هدف تعریف می‌کنند و همین خودهدف‌پنداری باعث می‌شود روابط تنگ‌نظرانه دنبال و به تابو تبدیل شوند

■ پیش از توافق ژنو، نارضایتی کشورهای عربی حوزه خلیج فارس از روند مذاکرات و نتیجه آن یکی از موضوعاتی بود که برآورد می‌شد در دشوار کردن رسیدن به توافق تاثیر داشت؛ سفر امیرعبداللهیان به عربستان براساس اظهارنظر هر دو طرف، نتایج مثبتی داشته است؛ این نتایج مثبت می‌تواند رسیدن به توافق جامع‌را تسهیل کند؟

کشورهای عربی مواضع یکسانی در قبال مسائل مختلف دنیا ندارند و گذشته از آن، این روزها با توجه به اتفاقات منطقه، جایگاه راهبردی مواضع اعراب برای کشورهای غربی هم زیر سوال رفته است. مشخصا کشورهای عربی موضع‌گیری‌های تند و احساسی و رادیکالی را متاثر از شرایط سیاسی بعد از بیداری اسلامی اتخاذ می‌کنند که در این وضع ایران نمی‌تواند رابطه پایداری با کشورهای عربی ایجاد کند. نوع تحولاتی که در ماه‌های اخیر شکل گرفته است، مانند دعوت سعود الفیصل وزیر امور خارجه عربستان سعودی از محمدجواد ظریف، سفر معاون وزیر امور خارجه ایران به عربستان و ابراز امیدواری دوطرف درباره کاهش تنش‌ها ناشی از موضوعات ثالث است نه مناسبات دوجانبه. مسائلی مانند رشد تروریسم در منطقه و خاکستری شدن روابط عربستان با غرب و آمریکا در این باره موثرند. با این حال دو طرف می‌توانند در گام اول از این موقعیت برای جلوگیری از گسترش تنش در روابط‌شان استفاده و به‌گونه‌ای عمل کنند که تنش‌ها کاهش پیدا کند و در گام دوم به سمت از بین بردن تنش‌ها حرکت کنند. معتقدم اکنون نوع روابط میان ایران و اعراب و به‌طور خاص عربستان بسیار متفاوت از نوع این روابط در دهه ۱۹۹۰ میلادی یا دهه ۱۳۷۰ شمسی است که طرفین وارد فاز تنش‌زدایی شدند. هنوز طرفین باید با حسن نیت گام‌های مثبت در این مسیر بردارند. تنها مانعی که اکنون در راه ارتباط میان ایران و عربستان وجود دارد این است که هنوز ایرانی‌ها حسن‌نیت عربستان در قبال مسائلی مانند تروریسم سلفی در منطقه را باور نکرده‌اند.

■ مناقشات منطقه‌ای عراق و سوریه از زمان آخرین مذاکره ایران و ۵+۱ در ۲۹ تیر تغییرات مهم و گسترده‌ای داشته است. پیشروی‌های گروه تروریستی داعش به ایران و غرب را برخلاف گذشته در یک موضع مشترک قرار داده است و دو هفته پیش رهبران اروپایی از ایران برای حضور در ائتلاف برضد تروریسم دعوت‌های پیاپی داشتند؛ آیا این آرایش جدید سیاسی در جهان می‌تواند اثر راه‌گشایی در مذاکرات ایران و ۵+۱ داشته‌باشد؟

داعش کابوسی برای کشورهای منطقه و بازیگران فرامنطقه‌ای ایجاد کرده است. تسلیح داعش به سلاح‌های سنگین در این مدت کوتاه باعث می‌شود برآوردم این باشد که در صورت سرکوب یا تضعیف نشدن آن، تا سال ۲۰۲۵ می‌تواند به سلاح‌های کشتارجمعی دست پیدا کند. این گروه از امکانات مالی، جسارت تروریستی و روابط پنهان با کشورهایی که قبلا در این زمینه‌ها نقش منفی بازی‌کرده‌اند، برخوردار است و مجموع آنها از گروه بعثی- تکفیری داعش یک کابوس می‌سازد که پیشروی‌های روزانه این گروه نیز آن را جدی‌تر می‌کند. نگرانی کشورهای اروپایی به دلیل نزدیک‌تر بودن منطقه تحت نفوذ داعش به مرزهای اروپا بیشتر از نگرانی‌هایی‌است که آمریکایی‌ها در این‌باره دارند. از سوی دیگر هنوز روابط پنهانی برخی اعراب با این گروه انکارناپذیر است. آمریکا نیز هنوز در مبارزه با داعش به‌صورت گزینشی برخورد می‌کند و نمی‌توان گفت راهبرد انهدام کامل گروه تروریستی داعش را در پیش گرفته است که این رویکرد هم‌راستا با موضع ایران نیست. با وجود این، همکاری‌های مشترک در مبارزه با تروریسم گروه‌های تکفیری در منطقه می‌تواند تاثیر روانی مثبتی بر مذاکرات هسته‌ای داشته باشد. البته مشکلی که در این میان وجود دارد این است که ایران تجربه خوبی از همکاری با آمریکا در سال‌های ۲۰۰۱ و ۲۰۰۳ ندارد. در مورد اول که پس از سرنگونی طالبان رخ داد، همکاری ایران جز اعلام نامش به‌عنوان یکی از سه محور شرارت از سوی جرج بوش رئیس‌جمهوری وقت آمریکا پاسخی نگرفت و در سال ۲۰۰۳ نیز که ایران در سرنگونی صدام همکاری کرد، تحریم‌ها علیه ایران بیشتر شد. ایران اکنون بیشتر به دنبال تضمین برای همکاری است چون حتی دعوتی که وزارت امور خارجه آمریکا از ایران برای مبارزه علیه داعش داشت، بیشتر برای مصارف داخلی آمریکا بود. از آنجا که مردم آمریکا از سربریده شدن خبرنگار آمریکایی به‌شدت خشمگین شده بودند، دولتمردان به دنبال نشان دادن جدیت در مبارزه با این گروه بودند. با این پیش‌زمینه ایران هنوز با دیده تردید به دعوت آمریکا نگاه می‌کند.

■ کشورهای اروپایی عضو ۵+۱ هنوز در مورد تحریم‌های تازه علیه ایران موضعی نگرفته‌اند، چرا؟

بحث هسته‌ای عملا به موضوعی بین ایران و آمریکا تبدیل شده است و از پارسال این مساله به‌صورت ایرانی-آمریکایی در حال بررسی است. هرگاه این دو طرف قصد محکمی برای رفع اختلافات داشته باشند، آنها حل خواهند شد. جان کری هم در مصاحبه خود گفته بود که در ملاقات اول با محمدجواد ظریف گفته‌ام که مسئولیت قانع کردن دیگر اعضای۵+۱ را برعهده می‌گیرم. در این فضا نباید منتظر واکنش اروپایی‌ها، اعم از مثبت و منفی به مناسبات دوجانبه ایران و آمریکا چه در قالب توافق و چه در قالب تحریم ماند. به‌طور کلی این تحریم‌ها با وجود اصرار ایران بر مذاکره می‌توانند به فضای مثبت این نشست‌ها ضربه بزنند و تردیدهایی را ایجاد کند و چند تردید از این نوع در کنار هم نیز می‌توانند مجددا منجر به شکست مذاکرات شوند.

گزارش

به دلیل تناقض اظهارات خلبان پرواز قندهار-دوبی صورت گرفت

فرود در بندرعباس، جنجال در آمریکا

هواپیمای مسافری متعلق به یک شرکت اماراتی به نام فلای دوبی که در اجاره نیروهای ائتلاف در افغانستان، به رهبری آمریکا بود، عصر جمعه گذشته با دستور برج مراقبت ایران، ناگزیر به فرود در فرودگاه بندرعباس شد. این هواپیما که ۱۴۱ مسافر و هفت نفر خدمه داشت در مسیر خود از قندهار به دوبی دچار انحراف مسیر و به حریم هوایی ایران وارد شد که نهایتا در بندرعباس به زمین نشست. به دنبال این فرود اخبار گوناگونی درباره ماهیت نظامی این هواپیما یا مسائل امنیتی مرتبط با اهداف این پرواز در رسانه‌ها مطرح شد که البته از سوی شرکت فرودگاه‌های کشور رد شد. به گفته معاون هوانوردی سازمان هواپیمایی کشور، دلیل اصلی فرود این هواپیما در فرودگاه بندرعباس تناقض اظهارات این خلبان با طرح پرواز و البته شناسه پرواز و مجوز صادرشده بوده است.

پس از آشکار شدن این موضوع مسئولان هوایی ایران از خلبان درخواست کرده‌اند بار دیگر به حریم هوایی افغانستان باز گردد که به دلیل کمبود سوخت خلبان ترجیح داد در فرودگاه بندرعباس بنشیند.

این هواپیما در ساعت ۱۸:۵۷ روز جمعه در فرودگاه بندرعباس به زمین نشست و پس از انجام هماهنگی‌های لازم و مذاکره صورت‌گرفته با شرکت فرودگاه‌ها مشکلات آن حل و سوختگیری برای ادامه سفر آن انجام شد، اما خلبان به دلیل تمام شدن ساعات مجاز پروازش از ادامه سفر سر باز زد و شرکت فلای دوبی یک بوئینگ ۷۳۷ را به‌عنوان هواپیمای جایگزین به بندرعباس فرستاد تا اینکه مسافران این هواپیما سرانجام در ساعت ۲:۴۲ بامداد شنبه ایران را به مقصد دوبی ترک کردند.

به گزارش ایسنا، یک مقام آگاه در شرکت فرودگاه‌های کشور درباره بحث‌های مطرح شده که این هواپیما را با مسائل نظامی ارتباط می‌داد، با رد اخبار منتشر شده درباره اسکورت نظامی هواپیمای مورد نظر و نشاندن اجباری هواپیما در بندرعباس، گفت: «این موضوع به هیچ عنوان صحت ندارد و همان‌طور که شرکت فرودگاه‌ها نیز اعلام کرده است به دلیل تناقضات مجوز پرواز مجبور به بازرسی این هواپیما شده‌اند و پس از انجام بررسی‌های لازم مسافران این پرواز به مقصد رسیدند.»

در همین باره ماری هارف، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا شب گذشته با تایید اصل خبر گفت: «هواپیمایی که به دلیل پاره‌ای مشکلات اداری روز جمعه مجبور به فرود در بندرعباس ایران شده بود به مقصد خود در دوبی رسیده است.» سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا این خبر را که جت‌های ایرانی این هواپیما را تا مقصد اسکورت کرده بودند، رد کرد. پیش از این اظهارات، روزنامه آمریکایی واشنگتن‌پست در خبری ادعا کرده بود که جت‌های جنگی ایران این هواپیما را برای بازرسی وادار به فرود در فرودگاه بندرعباس کردند و سپس آن را تا مقصد اسکورت کردند. این روزنامه مبدأ پرواز را به غلط پایگاه بگرام اعلام کرده بود.

خبرگزاری تسنیم به نقل از یک منبع آگاه ارتشی خبر تعقیب و گریز هواپیمای آمریکایی توسط جنگنده‌های نیروی هوایی ارتش را تکذیب کرد و گفت: «خیر، هیچ جنگنده‌ای از ارتش اقدام به این کار نکرده است.» وی افزود: «براساس اطلاعات به دست آمده این هواپیما پس از فرود نیاز به سوختگیری داشت که در فرودگاه بندرعباس این کار انجام شده است.»

استاندار هرمزگان نیز ضمن تایید خبر فرود هواپیمای آمریکایی در بندرعباس، علت این فرود را تناقض میان اظهارات خلبان با اطلاعات و مسیر اولیه ثبت‌شده عنوان کرد و گفت: «پس از گفت‌وگو با خلبان هواپیما، وی به اشتباهات خود اعتراف و امضا کرد که به ما اطلاعات غلط داده است.» وی افزود: «پس از آنکه ما از خلبان پرواز خواستیم به مقصد خود پرواز کند، به ما گفت که مدت زمان بسیاری از پروازش گذشته است و باید گروه دیگری بیایند و هواپیما را به پرواز درآورند.»

ادامه از صفحه اول

سکون در مواضع هسته‌ای مسکو

... غرب پیش آمد، زمینه دیگری برای نزدیکی فراهم آورد. غرب در این بحران در سه نوبت روسیه را تحریم و متقابلا روسیه نیز تحریم‌های وارداتی را متوجه اتحادیه اروپا و غرب کرد. بر اثر تحریم‌های روسیه که شامل واردات میوه و محصولات لبنی و حتی ماهی ساردین از نروژ، لهستان، بلغارستان و فنلاند می‌شود، طبیعی است که روسیه باید برای تامین کالاهای مورد نیاز خود به سمت ترکیه و ایران و دیگر کشورهای منطقه برود. اگرچه روسیه در مواضع خود در قبال سوریه با ترکیه اختلافاتی داشت، در زمینه نفت و گاز همکاری‌های زیادی را با یکدیگر ترتیب دادند و البته این قبیل همکاری‌ها با ایران نیز رو به گسترش است. از نوع رفتار روسیه این‌طور برداشت می‌شود که عامل تعیین‌کننده در رفتار مسکو بیش از آنکه تعامل با ایران باشد، نوع تعاملش با غرب است که چون در آنجا دچار مشکلات شده به سوی ایران و دیگر کشورها گرایش پیدا کرده است. الکساندر ریابکوف، معاون وزیر امور خارجه روسیه نیز در یکی از اظهارنظرهای اخیرش گفته است: «ما تازه متوجه شده‌ایم ایران در این سال‌ها متحمل چه فشارهایی از ناحیه تحریم‌ها شده است»، که نوعی اظهار همدردی با ایران است. این روزها به نظر می‌رسد روسیه آماده تقابل جدی با غرب می‌شود اما در مورد موضوع هسته‌ای هنوز شاهد تغییر چشمگیری در مواضع مسکو نبوده‌ایم که شاید علت آن هم موضع مشترک روسیه با غرب در این زمینه باشد. روسیه از ابتدای مذاکرات همواره حق تحقیق و توسعه را برای ایران قائل شده و تاکید داشته است که راه‌حل نظامی را نمی‌پذیرد. این کشور از آنجا که خود صادرکننده اورانیوم غنی‌شده به ایران و سایر کشورهاست، با غنی‌سازی اورانیوم در سطح صنعتی از سوی ایران مخالف است و هنوز تغییر خاصی در نظر روس‌ها دیده نشده است. اما بر روابط تهران - مسکو در زمینه اقتصادی و رفت‌وآمدهای سیاسی وضع دیگری حاکم است. اجلاس شانگهای در ۲۰ شهریور برگزار می‌شود که در حاشیه آن ملاقاتی بین روحانی و پوتین برنامه‌ریزی شده است. همچنین اجلاس سران کشورهای حاشیه خزر که در مهرماه امسال در آستاراخان برگزار می‌شود، با حضور روحانی برنامه‌ریزی شده است که قطعا ملاقات‌هایی با مقامات بلندپایه روس نیز در حاشیه آن صورت خواهد گرفت. از سوی دیگر اگر واقع‌بین باشیم، می‌پذیریم ایران با تجربه سال‌های اخیر خود تمام تخم‌مرغ‌های خود را در یک سبد نمی‌ریزد؛ یعنی در زمانی که تهران به دنبال بهبود روابط با اتحادیه اروپاست، همزمان روابط سابق خود با روسیه و چین را نیز تقویت می‌کند. دولت روحانی یک سیاست معقول چندجانبه‌گرایی را دنبال می‌کند که در آن هم روابط گسترده با هند و چین و روسیه خواهد داشت و هم اتحادیه اروپا و اگر بشود رفع تنش با آمریکا در برنامه دولت قرار دارد. روسیه نیز باتوجه به اختلافات جدی که بر سر مسائل سوریه و اوکراین با غرب پیدا کرده است به دنبال گسترش روابط اقتصادی با ایران است اما در مواضع هسته‌ای روسیه تغییر خاصی دیده نمی‌شود چراکه آن یک سیاست راهبردی برای مسکو است.

باشگاه احزاب

تاکید بر اصلاح‌سازوکار انتخاباتی اصلاح‌طلبان

دبیرکل حزب اراده ملت ایران با یادآوری شکست اصلاح‌طلبان در انتخابات هیات‌رئیسه شورای شهر تهران تاکید کرد: «باید از این پس دقت کنیم که با روشن‌تر کردن سازوکار فهرست‌بندی انتخاباتی کسی با عنوان اصلاح‌طلب وارد رقابت‌های سیاسی شود که متعهد و پیگیر اهداف اصلاح‌طلبان باشد.»

به گزارش ایسنا، احمد حکیمی‌پور با تاکید بر اینکه کسانی که تعهد تشکیلاتی ندارند و ضوابط مربوط به کار جمعی را رعایت نمی‌کنند، نباید وارد فهرست‌های انتخاباتی اصلاح‌طلبان شوند، گفت: «اعضای اصلاح‌طلب در گذشته قبل از برگزاری انتخابات افزون بر تعریف ضوابط کار مشترک میثاق‌نامه‌ای امضا و بر لزوم رعایت این ضوابط تاکید می‌کردند؛ اما متاسفانه امروز برخی پس از استفاده از نام اصلاح‌طلب و رای آوردن دیگر به تعهد خود عمل نمی‌کنند.» وی سپس تاکید کرد که در تعیین فهرست انتخاباتی اصلاح‌طلبان علاوه‌بر گرایش سیاسی افراد، باید تعهدات کار تیمی نیز مورد توجه و ارزیابی قرار بگیرد.